

**Національна академія аграрних наук України
Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІР ім. В. Я. Юр'єва НААН
В. В. Кириченко

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ В АСПІРАНТУРІ ТА ДОКТОРАНТУРІ ІНСТИТУТУ
РОСЛИННИЦТВА ім. В. Я. ЮР'ЄВА НААН**

УХВАЛЕНО
Вчена рада ІР ім. В. Я. Юр'єва НААН
Протокол № 6 від 06 серпня 2019 року

Харків – 2019

1. Загальні положення

1.1. Положення розроблено на підставі Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII та ґрунтується на принципах, викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти і національному стандарті України ДСТУ ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги».

1.2. Принципи і процедури забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН (далі – Систему).

1.2.1. Систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) розроблено згідно з принципами:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії вищого навчального закладу, який несе відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх стадіях освітнього процесу;
- процесного підходу до управління;
- здійснення моніторингу якості;
- постійного підвищення якості;
- залучення аспірантів, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості.

1.2.2. Система передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення планування освітньої діяльності: затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм;
- підвищення якості контингенту здобувачів ступеня доктора філософії;
- посилення кадрового потенціалу Інституту;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів ступеня доктора філософії;
- розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про діяльність Інституту;
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників наукових установ і здобувачів ступеня доктора філософії;
- участь Інституту в національних та міжнародних рейтингових дослідженнях вищих навчальних закладів.

Планування освітньої діяльності: розробка, затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм.

Механізм розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня доктора філософії (PhD) в Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН».

1.3. Освітньо-наукова програма має відповідати вимогам стандарту вищої освіти. Стандарти вищої освіти для кожного рівня вищої освіти в межах кожної

спеціальності розробляє і затверджує Міністерство освіти і науки України за погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

1.4. Стандарти вищої освіти використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності.

1.5. За відсутності затверджених у встановленому порядку стандартів вищої освіти Інститут розробляє тимчасові стандарти вищої освіти Інституту, які затверджуються рішенням вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом директора.

1.6. Освітньо-наукова програма для певної спеціальності розробляється робочою групою Інституту, до складу якої входять керівник установи, провідні фахівці зі спеціальності, аспіранти. Освітня програма затверджується рішенням вченої ради Інституту і вводиться в дію наказом директора.

1.7. На підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми Інститут розробляє навчальний план для відповідної спеціальності. Навчальний план є нормативним документом, який визначає зміст навчання та регламентує організацію освітнього процесу. Навчальний план затверджується рішенням вченої ради Інституту і вводиться в дію наказом по Інституту. Підпис директора скріплюється печаткою Інституту.

1.8. Навчальні плани складаються окремо для кожної спеціальності та за кожною формою навчання.

1.9. Перед розглядом вченою радою Інституту проекти освітніх програм і навчальних планів обговорюються методичною комісією Інституту.

1.10. Навчальні програми дисциплін розробляються згідно з вимогами відповідних освітніх програм підготовки здобувачів ступеня доктора філософії.

З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, навчальні програми розглядаються методичною комісією Інституту. Після ухвалення навчальної програми методичною комісією Інституту вона затверджується рішенням вченої ради Інституту.

1.11. Перегляд освітніх програм відбувається за результатами їхнього моніторингу.

1.12. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства.

1.14. Відповідальні за впровадження та виконання: методична комісія та вчена рада Інституту.

2. Формування якісного контингенту здобувачів вищої освіти

2.1. Якість набору аспірантів забезпечується за рахунок:

- заохочення студентів до участі в наукових дослідженнях Інституту, у тому числі при проходженні практики;

- залучення студентів до організації та участі в міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференціях, круглих столах і днях поля;

- заохочення студентів до участі у міжнародних, всеукраїнських, регіональних, університетських конкурсах студентських наукових робіт, турнірах, олімпіадах;

- залучення студентів до підготовки та публікації статей і тез за результатами науково-дослідної роботи;

- ретельного й об'єктивного відбору випускників до навчання в аспірантурі.

3. Оцінювання результатів навчання

3.1. Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня доктора філософії (PhD) в Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН» та «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь доктора філософії в Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН».

3.2. Система оцінювання результатів навчання включає вхідний, поточний контроль знань та атестацію здобувачів ступеня доктора філософії.

3.3. Вхідний контроль проводиться на початку навчання в аспірантурі Інституту з метою виявлення рівня підготовки, необхідного для засвоєння конкретної дисципліни та надання практичної індивідуальної допомоги аспірантам у набутті необхідних знань.

3.4. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового тестування.

3.5. Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку, визначеного навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, регламентованому програмою навчальної дисципліни.

3.6. Критерії оцінювання є обов'язковою складовою програми навчальної дисципліни. Науковий, або науково-педагогічний працівник, який викладає дисципліну, повинен ознайомити здобувачів ступеня доктора філософії зі змістом, структурою, формою екзаменаційної роботи та прикладами завдань попередніх років, а також із системою і критеріями її оцінювання.

3.7. Атестація здобувачів ступеня доктора філософії – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

3.8. Терміни проведення атестації визначаються навчальними планами підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та графіком освітнього процесу. Атестацію проходить кожен аспірант після повного виконання ним відповідного навчального плану.

3.9. Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі ступеня доктора філософії та інші особи, присутні на атестації можуть вільно здійснювати аудіо-та/або відео фіксацію процесу атестації.

3.10. До складу атестаційної комісії можуть входити: директор Інституту, заступники, наукові співробітники.

4. Забезпечення якості кадрового складу

4.1. Організація роботи наукових працівників здійснюється відповідно до «Положення про планування роботи, звітування й оцінювання наукових працівників Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН».

4.2. Моніторинг якості освітньої діяльності.

4.2.1. Оцінювання наукових і науково-педагогічних працівників забезпечує об'єктивний аналіз якості та слугує активізації їхньої професійної діяльності.

4.2.2. Оцінювання здійснюється шляхом визначення рейтингів штатних наукових працівників та науково-педагогічних працівників - сумісників.

4.2.3. Індивідуальні рейтинги є основою для стимулювання наукових працівників: преміювання, встановлення надбавок, представлення до присвоєння почесних звань тощо.

4.2.4. Показники рейтингу ґрунтуються на переліку видів роботи наукових працівників, акредитаційних вимогах до діяльності Інституту, показниках для визначення рейтингів наукових установ та вимогах Програми розвитку Інституту до 2020 р.

4.2.5. Визначення рейтингів наукових працівників проводить наприкінці навчального року рейтингова комісія Інституту, головою якої є директор Інституту.

4.2.6. Оцінювання наукових працівників здійснюється шляхом аналізу виконання ними посадових обов'язків та планів роботи.

4.2.7. Складовою моніторингу якості освітньої діяльності є визначення рейтингів якості підготовки фахівців і розвиток наукових досліджень. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники наукових працівників, науково-методичну діяльність, підготовку кадрів вищої кваліфікації.

4.2.8. Відповідальний за впровадження та виконання: директор Інституту.

4.3. Підвищення кваліфікації наукових працівників.

4.3.1. Метою підвищення кваліфікації та стажування наукових працівників Інституту є вдосконалення професійної підготовки шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей.

4.3.2. Працівники Інституту підвищують кваліфікацію в Україні і за кордоном.

4.3.3. Інститут забезпечує підвищення кваліфікації та стажування наукових працівників не рідше одного разу на п'ять років із збереженням середньої заробітної плати. Підвищення кваліфікації наукових працівників Інституту організовується та проводиться згідно з графіком пропозицій наукових установ НААН, який складається щорічно в кінці року. Удосконалення професійної майстерності наукових працівників щодо організації та володіння ІТ-технологіями в освітній діяльності може проводитись на відповідних курсах у Інституті, метою яких є розвиток у наукових працівників здатності до професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в техніці, технології, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки і зростаючої інформатизації суспільства.

4.3.4. Підвищення кваліфікації та стажування наукових працівників здійснюється, зазвичай, у таких формах:

- довгострокове підвищення кваліфікації: курси, школи, стажування;
- короткострокове підвищення кваліфікації: семінари, семінари-практикуми, тренінги, конференції, вебінари, «круглі столи» тощо.

5. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів ступеня доктора філософії

Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти в Інституті відповідає ліцензійним вимогам і передбачає:

- забезпечення фізичними ресурсами, що сприяють освітньо-науковому процесу здобувачів з різними потребами (бібліотека, обладнання, лабораторії, техніка, дослідні поля, інформаційно - технологічна інфраструктура, тощо);
- загальнодоступність усіх ресурсів та їхню відповідність зазначеним цілям;
- забезпечення інформованості здобувачів про наявність відповідних можливостей.

Матеріально-технічна база Інституту повністю пристосована для підготовки фахівців. Освітній процес здійснюється в малому та великому залах Інституту, відділах та на дослідних полях, в цілому забезпеченість достатня.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою, періодикою на паперових та електронних носіях завдяки фондам бібліотеки Інституту.

В Інституті постійно оновлюються навчальні контенти, які складаються з наукового, методичного, інформаційного ресурсів для організації аудиторної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Організація практичної підготовки здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня доктора філософії (PhD) в Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН» в рамках виконання освітньо-наукової програми. Мета практичної підготовки - набуття здобувачами професійних компетентностей для подальшого їх використання в реальних виробничих умовах. Практична підготовка здобувачів вищої освіти проводиться у лабораторіях, дослідних полях та опорних пунктах Інституту, які відповідають вимогам для проведення наукових досліджень. Із зовнішніми підприємствами, організаціями, установами Інститут укладає договори на проведення експериментальних досліджень.

6. Забезпечення публічності інформації про діяльність Інституту

6.1. Публічність інформації про діяльність Інституту забезпечується згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 р. № 166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність наукових установ», а також відповідно до «Положення про інформаційний супровід веб-ресурсів Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН» .

На офіційному сайті Інституту розміщуються:

6.1.1. Статут Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН.

6.1.2. Інформація з кадрових питань: склад керівних органів Інституту, перелік вакантних посад, призначення на які здійснюється на конкурсних засадах.

6.1.3. Інформація та документи, пов'язані з організацією освітнього процесу: перелік спеціальностей та спеціалізацій, за якими проводиться

підготовка фахівців, освітні (освітньо-наукові) програми, навчальні плани, навчально-методичне забезпечення, положення з організації освітнього процесу в Інституті.

6.1.4. Інформація про наукову діяльність Інституту: напрями наукової діяльності і наукові проекти; конференції, семінари, конкурси та виставки, що проводяться в Інституті; наукові видання, спеціалізовані вчені ради, діяльність ради молодих учених.

6.1.5. Інформація щодо фінансової діяльності Інституту: кошторис Інституту на кожний рік та зміни до нього, річний фінансовий звіт з урахуванням інформації про надходження та використання коштів, інформація про використання коштів у розрізі програм, інформація щодо проведення тендерних процедур (за потреби).

6.1.6. Інформація про участь Інституту в національних і міжнародних рейтингах наукових установ (за потреби).

6.1.7. Інформація про структурні підрозділи (відділи та лабораторії): напрями діяльності, керівництво та персональний склад працівників.

6.1.8. Наукові матеріали: опис наукових досягнень, матеріали наукових конференцій, круглих столів, днів поля, видання Інституту, відомості про наукову роботу здобувачів ступеня доктора філософії.

6.2. Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному сайті Інституту систематично оновлюється.

7. Запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників і здобувачів ступеня доктора філософії

7.1. Заходи із запобігання і виявлення плагіату здійснюються у відповідності до «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН».

7.2. Система запобігання та виявлення академічного плагіату спрямована на запобігання та виявлення таких різновидів плагіату:

- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї;
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;
- парафраза - переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі - розміщеної в мережі Інтернет).

Система запобігання та виявлення академічного плагіату включає процедури та заходи з формування етосу, який не сприймає академічну нечесність:

- створення умов, що унеможливають академічний плагіат;
- виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, дисертаціях, підручниках, навчальних виданнях;
- притягнення до відповідальності за академічний плагіат.

7.3. Система запобігання та виявлення академічного плагіату поширюється на наукові та навчальні праці наукових та інших працівників Інституту та осіб, прикріплених до Інституту з метою здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) поза аспірантурою.

8. Заходи із формування етосу, що не сприймає академічну нечесність

8.1 При рекомендації твору до друку він має бути перевірений на відсутність академічного плагіату.

8.2 Заходи, спрямовані на виявлення плагіату при підготовці та оприлюдненні наукових періодичних видань Інституту: перед поданням на розгляд вченої ради Інституту періодичного наукового видання редакційна колегія перевіряє прийняті до опублікування статті на відсутність академічного плагіату.

8.3 Заходи із формування етосу, що не сприймає академічну нечесність:

- формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у наукових і навчальних працях матеріали;

- ознайомлення наукових та інших працівників Інституту, а також осіб, які навчаються, з документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат;

- введення до освітніх програм і навчальних планів підготовки фахівців з вищою освітою навчальних дисциплін, що забезпечують формування загальних компетентностей з дотримання етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації при роботі з первинними та вторинними інформаційними ресурсами й об'єктами інтелектуальної власності;

- сприяння органам самоврядування, первинній профспілковій організації студентів, аспірантів, науковому товариству аспірантів і молодих учених в ознайомленні осіб, які навчаються, з правилами наукової етики;

9. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату при рекомендації до захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів

9.1. При розгляді дисертації, виконаної в Інституті, проводиться перевірка дисертації та автореферату на відсутність академічного плагіату.

9.2. Перед прийняттям дисертації, поданої для захисту до спеціалізованої вченої ради Інституту, проводиться перевірка дисертації та автореферату на відсутність академічного плагіату.

9.3. Дисертації (монографії) та автореферати дисертацій осіб, які здобувають ступені доктора філософії (кандидата наук), доктора наук, а також відгуки опонентів оприлюднюються на веб-сайті Інституту.

10. Виявлення академічного плагіату та відповідальність за академічний плагіат

10.1. Особа, яка виявила академічний плагіат у науковій праці або дисертації працівника, здобувача ступеня доктора філософії Інституту чи в дисертації, поданій до захисту в спеціалізованій вченій раді Інституту, має право звернутися до вченої ради Інституту з письмовою заявою.

10.2. Заява щодо виявлення академічного плагіату розглядається на засіданні вченої ради Інституту, яка ухвалює відповідний висновок.

10.3. Вчена рада Інституту може розглядати питання щодо наявності академічного плагіату в наукових працях наукових та інших працівників Інституту, дисертаціях і авторефератах за власною ініціативою.

10.4. У разі виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеня така дисертація знімається із захисту, незалежно від стадії розгляду, без права повторного захисту.

10.5. Відповідальність наукових та інших працівників Інституту за академічний плагіат визначає вчена рада Інституту.

Погоджено:

Директор

В. В. Кириченко

Заступник директора з наукової роботи

Л. Н. Кобизєва

Учений секретар

В. П. Коломацька